

CSERNÁK ANDRÁS
Szilveszter

Minden a legnagyobb rendben volt. Fölmérték a fölmérendőket, anyagi helyzetüket, a társadalomban betöltött szerepüket, lehetőségeiket és várankozásaikat, és mind-ebből arra a következtetésre jutottak, hogy eljött az ideje a fényes partiknak, a mesebeli mulatságnak, világra szóló szilveszterestnek az év utolsó napján. Elvégre harmincévesen mégsem ülhetnek odahaza kettesben, karba tett kézzel, a kék plazmaszínekben villogó televíziókészülék előtt, mint két reszketeg vénember! Persze mindez Judit fejből pattant ki, de miután Bálint nem ellenkezett, hamarosan többes számban tették teendőiket az apró konyhában, ahol minduntalan egymásnak ütköztek.

- Menj már arrébb!
- Menj arrébb te!

Judit a majonézes krumplival bibelődött, Bálint zsíros kenyeret kent, lila hagymát vágott. Lesütöttek egy kis csirkemájat, felbontottak egy üveg vörösbort. A salátás tálak a nagyszoba asztalára kerültek, egy pokróc hanyagul a földre, rá nyolc darab pohár (a teljes készlet), meg különböző, innen-onnan összeszedett süteményes tényérok a nagy gyümölcstortához.

- Legyenek gyertyák mindenütt!
- Még felgyújtanád a lakást!
- Ezt a lampiont pedig tedd a bejárati ajtó fölé!

A fiú felmászott a létrára, és a lány utasításainak megfelelően felakasztotta a lampiont. Színes szalagok lógtak mindenütt, és az előszobában kiömlött egy nagy csomag konfetti.

- Jöttök?

Judit a telefontól állt, már fél órája hívta Misiéket, amikor a sokadik csengetésre végre felvették.

- Kata csak most bújt ki a fürdőszobából.
- Jaj ne, az még legalább háromnegyed óra, mire megszáritja a haját!
- Tizenegy előtt biztosan nem érünk oda.

Bálint kiosont a gangra elszívni egy cigit. A negyedikken laktak, néhány hete költöztek át: Bálint egy újpesti szuterémből, Judit egy józsefvárosi bérházból, próbaképp.

Tompán surrogva emelkedett a lift odalentről az aknában, majd nagyot nyögve megállt, mintha görcsbe rándult volna. Csak a harmadikig járt, valószínűleg már hónapok óta nem működött rendesen, de amikor szóvá tették a házkezelőségen, azt a feleletet kapták, hogy türelemmel kell lenniük, rajtuk kívül úgysem akar senki felmenni a negyedikre. Ez igaz volt: a természetes

asszonyosság, aki a ház dolgait intézte, a földszinten lakott. Néha összesöpört ugyan tessék-lássék az udvaron, de leginkább a folyosóra nyíló ablaktalan szobában üldögélt, és elemi erővel bömböltette a televíziót.

Bálint nem is használta a liftet, hanem mindig megállás nélkül, egyenesen a földszintről a negyedikig szaladt. Nem mintha különösebben rajongott volna a spon-tán testmozgásért, de megrögzöten hitt abban, hogy a szerkezet épp akkor fogja felmondani a szolgálatot, amikor benne áll, védtelenül és kiszolgáltatottan két vagy három emelet magasan, a nagy semmivel a talpa alatt. Az, hogy eddig ez a szerencsétlen esemény a házat elkerülte, csak megerősítette abbéli hitében, hogy ami régóta esedékes, annak hamarosan be *kell* következnie.

Judit kiment utána. Mindketten rágyújtottak.

- Fáradt vagy?
- Gyűrött vagyok.
- Dehogy vagy gyűrött, gyönyörű vagy.

Átkarolta a lány vállát. Nézték a szemben levő lakásokat, a harmadikon a nyitott konyhaablakot. Egy asszony állt köntösben a tűzhely előtt, krumplit aprított a fazékba. Máshonnan zene szűrődött ki, de nem lehetett megállapítani, hogy a házból, vagy az utca hozza a zajt. Csak a papírdudák túlkölése jelezte, hogy közeleg az éjfél. Vörösen rezgett a csillagtalán ég, sápadtan a város neongyűrűjében.

- Gondolj valamire.
- Fázom – húzta össze magát a lány. – Bemegyek.
- De gondolj valamire!
- Most nem szeretnék játszani, Bálintka.
- De igen – erősködött a fiú. – Kérlek!
- Jó, gondoltam.
- Rákérdezhetek?
- Rákérdezhatsz, Bálintka.
- Antennakarom.
- Micsoda?
- Antenna. Antenna-karom.
- Hát nem. Nem találtad el, Bálintka.
- Fogadjunk, hogy legközelebb eltalálok!

Odabent csörgött a telefon. A lány bement. Bálint még egy darabig álldogált a folyosón. A negyedikken kivétel nélkül mindegyik ablak sötét volt. Talán sosem lakott itt senki, gondolta Bálint. Talán túl öregek ahhoz, hogy kilépjenek az ajtón, és ahhoz is, hogy szilveszter éjjelén virrasszanak.

Bálint nem szeretett virrasztani. Utoljára a laktanyában kellett néhány alkalommal hajnalig ülnie a bejárat melletti asztalnál. De az teljesen más volt. Egészen más. Amikor az ajtóban megjelent az ügyeletes tiszt, vigyázz-állásba vágta magát, tisztelgett, elmondta az előírásos szöveget, és már túl is volt az egészen.

De most... Ki tudja, meddig kell ma virrasztani.

Bentről hallatszott, ahogy a lány telefonál.

– Mikor? De elindultatok már, ugye? Nem. Igen. De. Ne hozzatok. – Rövid szünet, azután: – Gyertek már, dögre unom magam.

Bálint elnyomott egy ásitást. Nem mintha fáradt lett volna, ellenkezőleg. Inkább feszültnek érezte magát. Amikor egy olyan helyzettel kellett szembenéznie, amelyre nem készült fel lelkiileg, mindig így reagált. Én még a lövészárokból is csak ásítóznék, gondolta rosszkedvűen.

Visszament a lakásba, megivott egy pohár vizet a csapból. Nem akart bort inni, pedig volt egy felbontott üveg a hűtőben, de tartott tőle, hogy már az első kortytól leküzdhetetlen álmoság törne rá. Szeretett volna szórakoztató és felszabadult lenni, ehelyett unalom és közöny költözött belé, unalom az előtte álló éjszakától, felesége barátaitól, akiket nem ismert, és nem is akart megismerni. Egyszerűen nem értette, hogyan juthatott eszébe Jutkához az a badarság, hogy vendégeket hív az utolsó pillanatban, ráadásul vadidegeneket.

Mérgesen letelepedett a fotelbe. A lakásban most síri csend honolt, csak a konyha felől hallatszott valami szöszmötölés, ami bármi lehetett egyébként, valószínűleg Jutka rakta rendbe a konyharuhákat, vagy szalvétát hajtogatott.

– Bekapcsolhatom a tévét?

Semmi válasz.

– Hallgatás, beleegyezés – jelentette ki fennhangon. Megnyomott egy gombot a távirányítón, majd a nyomaték kedvéért jó hangosra állította a készüléket.

A következő öt perccel töltötte, hogy végigszánt valamennyi csatornán, végül egy olyan adón állapodott meg, ahol egy magas, szakállas, ősz férfi ékes angolsággal magyarázott valamit, miközben gumicsizmában állt egy patakban. Bálint egy kukkot sem értett az egészből, de kitartott, hátha történik valami.

– Téged nem zavar a zajártalom?

A lány csípőre tett kézzel állt az ajtóban.

– Lehalkítsam? Csak egy szavadba kerül.

– Inkább kapcsold ki. Egyébként pedig csöngettek. Légy szíves, szedd össze magad, és engedd fel a vendégeket.

Judit fenyegetően udvarias volt. Bálint feltápászkodott, begyűrte ingét a nadrágjába, és ment ajtót nyitni.

– Itt nincs senki!

Kínézett a folyosóra. A lift a harmadikon vesztegelt, a lámpa halványan világított a lépcsőházban. Egy alak ácsorgott a harmadikon.

– Te hány embert hívtál, Jutka?

– Misiéket és Mártit.

– Ki a csuda az a Márti?

– Ő hozza a társasjátékot.

– Úgy!

Lecammogott a harmadikra. Idősebb nő állt a lift előtt.

– Azt hittem, ez a negyedik – mondta. – Nem ez a negyedik? A négyes gombot nyomtam meg a liften.

– Nem, a harmadik.

– Te vagy Jutka férje? Érdekes, teljesen másmilyennek képzeltelek.

– Milyennek?

– Nem jöttök fel? – kiabált Jutka az ajtóból. – Mindjárt megfagyok!

– Szóval, milyennek? – ismételte meg a kérdést Bálint.

– Nem is tudom. Én Jutka mellé valahogy sokkal... sokkal *excentrikusabb* férfit képzeltem el.

Eközben felértek a lakásba. A nő csontos volt, ötven körüli, karjai vékonyak, de arca telt, álla határozott. Bálint előékenyen lesegítette a kabátját, és bekísérte a nagyszobába. Judit kiment a konyhába, és bekapcsolta a vízfórallót.

– Milyen teát kérsz, Márta? – kiabált a konyhából. – Van „Téli álom” és „Vidám ébredés” meg egy kis „Mézes csók”.

– Teljesen mindegy, drágám – válaszolta a nő. – Rád bízom. Neked olyan remek az ízlésed! Bár lehet, hogy most inkább egy csésze kávé innék.

Bálint zavartan és kissé sértődötten hallgatott. *Excentrikus*? Hogy jön ez a nő ahhoz, hogy első ránézésre véleményt alkosson róla? Rögvest, a második mondat után nekiszegte az ítéletét. A legalapvetőbb társasági normákat sem ismeri? Bezzeg, ha ő tett volna valami megjegyzést a ruházatára vagy a modorára, a nő faragatlannak gondolhatta volna, teljes joggal.

Vannak emberek, akik már első megnyilvánulásukkal ellenszenvet ébresztenek másokban. Bálint azonban még akkor sem juttatta volna kifejezésre érzéseit, ha az élete függött volna tőle. Igyekezett udvarias és tartózkodó maradni. Felszínes beszélgetésbe kezdett ezzel a nővel az időről, meg arról, hogy jutott el hozzájuk. Végül a társasjátékra terelődött a szó, de ekkor a nő meglepően zárkózottá vált, és kijelentette, hogy a játékról csak akkor hajlandó többet elárulni, ha már valamennyi vendég megérkezett. Bálint nem faggatta, a foglalkozásáról kérdezte. Klinikai pszichológiával foglalkozik, mondta a nő, ezen belül a „*sorsfordító*” emberi viselkedést tanulmányozza.

– A játék is része valami tudományos kísérletnek?

– Lehetséges – válaszolta a nő. – Azzal a különbséggel, hogy a kísérleti alanyok ebben az esetben nem tudják, hogy megfigyelés alatt állnak.

– Nem tartod ezt kissé erkölcsellenek?
 – Nézőpont kérdése. Statisztikai tény, hogy az emberek hetvenöt százaléka naponta legalább egyszer hazudik. Miért pont a tudósok lennének kivételek?
 – Te őszintének tartod magad? – kérdezte Bálint.
 – Úgy érted, hogy én is abba a hetvenöt százalékba tartozom-e, amelyik képtelen igazat mondani? Ennek nincs semmiféle jelentősége. Egy tudóson az erkölcsöt számon kérni épp olyan badarság, mint egy katonát erkölcsileg hibáztatni azért, mert parancsra végzett valakivel.
 – Tehát a cél szentesíti az eszközt – állapította meg Bálint.
 – Mindaddig, amíg biztosak lehetünk benne, hogy melyik a cél és melyik az eszköz – bólintott Márta.
 Eközben Judit szervírozta a kávé és némi aprósüteményt.
 Bálint elnézést kért, és kiment a mosdóba. Kezet mosott, magára zárta az ajtót, és kényelmesen elhelyezkedett az ülökén. Zsebéből elővette telefonját, és feltárta azt a számot, amellyel bekapcsolta a szobában elhelyezett, közönséges mobiltelefonnak tűnő készüléket. Ettől kezdve olyan tisztán hallhatta a szobában folyó beszélgetést, mintha maga is odabent ült volna, a másik kettő társaságában.
 Ezt az apró holmit néhány nappal azelőtt vette, különösebb utánjárás nélkül. Nem is került sokba. Úgy nézett ki, mint egy olcsó, használt mobiltelefon. Jutkának azt mondta, a munkája miatt lesz rá szüksége. Maga sem tudta, miért kellett rá szert tennie. Nem volt különösebb oka rá, hogy eljuttassa a féltékeny férj szerepét azután, hogy Jutka hivatalosan már nem volt a felesége. A válást egy évvel korábban mondták ki, Bálint félrelépése után. Ezt követően mindketten megpróbáltak külön utakon járni. A lány rövid ideig együtt élt valakivel, akit Bálint csak látásból ismert. A fiú alkalmi viszonyba bonyolódott egy kollégája feleségével, de nem tudta átengedni magát a románcnak, annak ellenére, hogy a nő odaadó, érzéki szerető volt. Mindvégig Judit járt az eszébe, Judit bőre illatát kutatta mindenütt, ezt az erős, kissé fűszeres testillatot, mely hosszú évekig csak neki tárta fel rejtett értékeit, és ő örömmel időzött ebben az illatban, magába szívva az áhítatot, míg a nő fülebe kétségbeesett, bűnös titkokat gyónt.
 – Nagyon kedves ez a rengeteg gyertya, drágám – hallotta a telefonban Márta hangját. – Nagyon hangulatos.
 – Köszönöm – mondta Judit. – Ízlik a kávé?
 – Ez a kávé egyszerűen kitűnő – mondta Márta. – Azonnal felébredtem tőle. Pedig délután még azt hittem, drágám, le kell mondjam a mai estét. Pokoli fejfájás gyötört.

– Örülök, hogy végül mégis el tudtál jönni. Rosszkedvű lettem volna nélküled. Ráadásul Misiéknek is beigérem a játékot.

– No és, mi a helyzet veled meg az exeddel? – tért a lényegre Márta. – Jó ötletnek tartod, hogy újra összejöttetek?

– Nem tudom, Márta. Esküszöm, hogy fogalmam sincs róla. Az egyik pillanatban legszívesebben a képére másznék, annyira idegesít a bárgyúsága, de utána rögtön megsajnálom. Szegény fiú, úgy igyekszik.

– Kicsit halvérűnek tűnik.

– Bálint? – mondta Jutka. – Másfél évvel ezelőtt még azt is nekem kellett a szemébe mondanom, hogy megcsal. Ő meg csak állt, és hebegett-habogott. Nem tudom, meddig bírom ezt, Márta – folytatta. – Egyfolytában veszekszem vele. De ő mindenre rábólint, és úgy tesz, mintha minden a legnagyobb rendben lenne.

– Ne haragudj a kérdésért, de – hallani lehetett a nő hangján, hogy habozik –, milyen rendszeresen vagytok együtt?

– Hát éppen ez az – mondta Judit. – Olyan gyakran csináljuk, mint még soha annak előtte. Mintha ezzel is az összetartozásunkat akarnánk bizonyítani. Talán éppen ez a baj... Annyira görcsösen akarjuk, hogy néha már alig bírom elviselni az érintését. És tudod, mi a legfurcsább, Márta? Egy erkölcsi hullával éppúgy lehet dugni, mint egy normális emberrel.

Bálint felállt az ülökéről, megszakította a vonalat. Visszatette a telefont a zsebébe, lehúzta a vécét, majd a tükör előtt állva alaposan megmosta a kezét és az arcát. A víz zubogásán keresztül hallotta, hogy csöngettek.

– Maradj csak, drágám, megyek – kiáltotta a szoba irányába. Kilépett a fürdőszobából, és kinyitotta a bejárati ajtót.

Fiatal pár állt a folyosón.

Miután elhelyezkedtek a pokrócon, Bálint körbejárt, poharat nyomott mindenki kezébe, és kitöltötte a bort. Koccintottak.

– Szekszárdi – mondta. – Egészségetekre!

Egy hajtásra megitta. Misi hosszan ízlelgette, forgatta a szájában, szagolgatta, a poharat az asztali lámpa felé tartva vízszintesen körkörös mozdulatokat végzett.

– Kékfrankos? – kérdezte. – Elsőrangú a tapadása. A szárazanyag-tartalom miatt. Olyan sűrű, akár a szirup.

– Értesz hozzá? – kérdezte Bálint.

– Misi minden pincét, minden borfajtat ismer – jegyezte meg Kata. – Pedig csak könyvelő.

– Ez a hobbim – mondta Misi. – Az embernek kell, hogy legyen valami hobbija, nem? Neked mi a hobbid? – kérdezte Bálinttól.

– Bálint írni szokott – mondta Jutka.
 – Az jó – bólított Misi. – És mit írsz?
 – Kértelek, hogy ne beszélj erről – mondta Bálint szemrehányóan Jutkának.
 – Bálint szégyelli, hogy írni szokott – magyarázta Jutka. – Bálint a foglalkozását is szégyelli.
 – Miért, mi a foglalkozásod? – kérdezte Kata.
 – A Főkertnél vagyok – mondta Bálint. Elvörösödött.
 – Területi ellenőr. De nem szégyellem, nem tudom, Jutka miért... – megvonta a vállát. Nem szeretett a figyelem középpontjába kerülni.
 – Szóval kertész vagy? – kérdezte Kata.
 – Dehogy kertész – vetette közbe Jutka. – Miért nem mondod el nekik, Bálint? Miért nem mondod el, hogy te vagy a feljelentő-ember? Te vagy az, aki beköpi azokat, akik nem dolgoznak.
 – Hallgass – szólt rá Jutkára. – Te máris sokat ittál. Nem kapsz többet – mondta nevetve.
 – Hány embernek kellett megválnia a cégtől a múlt héten miattad, drágám? Hány ember nem tudja eltartani a családját a jövő hónapban miattad, édesem?
 – Most már tényleg hagyd abba – mondta Bálint.
 – Könyvelőnek lenni nem túl érdekes – mondta Kata.
 – Mi mindketten ugyanannál a cégnél dolgozunk, de másik osztályon.
 – Én a *controlling*-en vagyok, Kata a *back office*-nél – mondta Misi.
 – És ez mit jelent? – kérdezte Bálint.
 – A *controlling* a vezetői tanácsadói csoport – mondta Misi.
 – A *back office* a behajtásért felel – mondta Kata. – Misi hatszáz ezret keres egy hónapban. Te mennyit keresel? – kérdezte.
 – Százhuszat – mondta Bálint.
 – Misit nagyon megbecsülik a cégnél. Vezetői pótlékot is kap. Százhusz az elég kevés, nem?
 – Nem régóta dolgozom a cégnél – mondta Bálint.
 – Nem az a lényeg, hogy mennyit keres, hanem az, hogy mennyire elégedett a helyzetével – mondta Márti.
 – Elégedett vagy a helyzetteddel, Bálint?
 – Játsszunk inkább! – mondta Jutka. – Kit érdekel Bálint fizetése? Hogy lenne kifizetődő más embereket tönkretenni?
 – Nem erről van szó – mondta Bálint. – Én csak segítetek, hogy jobban menjen a munka. Én csak eltávolítottam a gyomot.
 – Felfordul a gyomrom ettől a szövegtől – mondta Jutka. – Adj inkább innom, ahhoz értesz.
 Bálint újra teletöltötte a poharakat.
 Márti kicsomagolta a játékot. Hosszas fejtegetésbe kezdett a játék lényegéről, amelyben nagy szerep jutott

különbféle kártyáknak, két darab dobókockának, és számos olyan feladatnak, melyeken keresztül „a játékosok jobban megismerhetik önmagukat és játékosársukat”. Éjjel egy óra volt. Először karaktert kellett választaniuk. Valamennyiüknek volt egy-egy titkos segítője a többiek között, de azt, hogy ki az illető, nem lehetett tudni egészen a játék végéig. Bálint lemaradt a szabályok ismertetésénél, ezért a többiekre hagyatkozott, és igyekezett utánzással magától rájönni a lényegre. A játék azonban bonyolult volt, két óra keserves próbálkozás után feladta a reményt, hogy valaha is megérti, mi folyik a táblán, így inkább ösztönszerűen játszott, és felelgetett zúgó fejjel azokra a kérdésekre, amelyeket Márta intézett hozzájuk.

– Dobj már! – Misi volt soron.

Két hatos sikerült.

– Misinek mindig szerencséje van – jelentette ki Kata. – Amikor felvették a céghez, akkor is szerencséje volt. Harminc jelentkező közül választottak ki, igaz, édesem?

– Igen, de ha egy másik bizottsághoz kerülök, csúnyán ráfázhattam volna.

– Ugyanis Misi általános iskolai osztálytársának apja pont abban a bizottságban ült – magyarázta Kata. – És emlékezett arra, hogy annak idején egy csapatban fociztál a fiával.

– Ferivel nem voltunk valami nagy barátok – mondta Misi –, ami azt illeti, ki nem állhattuk egymást. De akkor jól jött az ismeretség, életet mentett.

– Ilyen vékonydongájú gyerek volt – folytatta. – Mindig az iskola hátsó udvarán püföltük a haverokkal. Persze az apja erről semmit sem tudhatott. Azután a srác külföldre ment, és huszonegy évesen kiugrott egy bérház ablakából Berlinben.

– És túlélte? – kérdezte Bálint.

– Persze nem élte túl – mondta Misi fejcsoválva. – Az apja utána odajött gratulálni, hogy felvettek. Azt hiszem, elég jól kezeltem a helyzetet.

– Nagyon jól kezelted, Misikém – nyugtatta meg Kata.

– Kértek még bort? – kérdezte Bálint.

– Pont ilyen kocsit vett magának a főnököm a múlt héten – mondta Misi a képernyőre bökve. – Pont ilyen kocsit. – A tévé az éjféle Himnusz óta bekapcsolva maradt.

Egy országúton ezüstszürke sportautó húzott végig, úgy simult az útra, akár egy láthatatlan öltönyvarrás.

– Maserati Quattroporte – mondta Misi. – Olasz – tette hozzá.

– Folytassuk a játékot – mondta Márti. – Te jössz, Bálint.

Hajnali négyig még két üveg bor elfogyott, remekül érezték magukat. Bálint kétszer kért elnézést, mindkét alkalommal eltűnt egy időre a mosdóban. Egyszer valóban könnyítenie kellett magán. Mindkétszer kihasználta a lehetőséget, hogy megtudja, miről folyik távollétében a szó. Kiderült, hogy Kata kifejezetten szimpatikusnak találja, Misi viszont kevésbé. Abban mind a ketten megegyeztek, hogy Bálint keveset árul el magáról, és ez a rejtőzködés, ez a titokzatosság személyiségének egyfajta védjegye is. Szükszavú, szégyellős, lényegében ez a két jellemvonás ragadt meg a vendégekben, bár az is felvetődött, hogy nem mindenben őszinte hozzájuk. Amikor rá terelődött a szó, egyikük sem rejtette véka alá a véleményét. Márta, aki a játékot irányította, és kérdéseivel mindvégig ébren tartotta a figyelmet, ahhoz is jól értett, hogy a többiekkel nyíltan és közérthetően mondassa ki Bálint távollétében saját maguk számára azt, amit Bálintról gondolnak. Végül hosszas rábeszélésre Katát is sikerült meggyőzni arról, hogy Bálint értéktelen személyiség, aki a többieknek inkább terhére, mint hasznára van.

– Mondj négy olyan negatív tulajdonságot, amit elfogadhatatlannak tartasz a párodban – ezt a kérdést Márti olvasta fel negyed öt felé az egyik kártyáról Jutkának, aki harmadszorra is egyest dobott. – Milyen nehezítéssel? – fordult a többiek felé.

– Igaznak kell lennie, és nem lehet gonosz – mondta Kata.

– Ez hülyeség – csattant fel Jutka –, hogy mondhatnék róla rosszat, ha közben meg sem bánthatom!

– Ez a feladat – mondta Márti. – Nagyon jó, Kata.

Bálint némán, törökülésben ült a szőnyegen.

– Nem érdekel ez a hülye játék – mondta Jutka. – Úgyis vesztesre állok.

– Jutka – szólt rá Márti. – Tudod, hogy nem szállhatsz ki. A többiek miatt.

– Rendben van – egyezett bele Jutka hirtelen. – Bálint, utálom, hogy mindig úgy ülsz, mint valami Buddha. Utálom ezt a bárgyú tekintetedet. Utálom, hogy azt hiszed, különb vagy másoknál, pedig reménytelenül elveszett vagy.

– Ez eddig három – mondta Márti –, vagy négy? Mit szólsz hozzá, Bálint? Úgy érzed, Jutka igazságtalanul bántott meg? Jutkával vgyázni kell...

Bálint érezte, hogy az aprósütemény a gyomrában kőkemény masszává sűrűsödik össze. Már jó ideje kábának érezte magát. Nem csupán az eseményeket volt képtelen követni a továbbiakban, de azt is kétségesnek találta, hogy jelen van-e egyáltalán. Bár hallotta a körülötte ülőket beszélni, tudta, hogy e beszélgetésekbe nem kapcsolódhat be, s egy idő után úgy tűnt, mint-

ha odakint, a hidegben rekedt volna, miközben a többiek idebent vannak, a meleg szobában. A kábulattól először félkönyékre ereszkedett, majd teljesen elfeküdt a szoba közepén. A csillár a feje felett forgott szakadatlan, képtelen lett volna akár egy pillanatra is megállítani. Amikor behunyta a szemét, mintha egy nagy mélység szippantotta volna magába, és ő ebben az úrben hanyatlott alá zsibbadtan, lassan, pihekönnyedén.

Tudta, hogy az este visszavonhatatlanul szétesett, s ő egy, legfeljebb két hónapig bírja még Jutka mellett, de az is lehet, hogy már a jövő héten összepakol, elmegy, elköltözik ehhez a nőhöz, Mártihoz, és megkéri, hogy játssza vele végig a játékot, analizálja ki a végletekig, míg semmi sem marad belőle, csak egy marék homok, amely azután kiszóratik az ablakon át a szélbe. Maga elé képzelte a nő lakását, az apró, egérszagú konyhát; ezek a társtalan, magányos ötvenesek nem merik kinyitni az ablakot, ott élnek abban a bűzben, az örök szellőzetlenségben, a kis, nyolcadik kerületi bérlakásokban, amely sosem volt – és sosem lesz – az övék, gyermektelenül, oda kell mennie, ott a helye, már akkor tudta, hogy fölösleges Jutkával újratekdeni, amikor beköltöztek ebbe a lakásba, próbaképp, újpesti szuterénből, józsefvárosi bérházból, a magány volt az ő igazi lételeme, az őseleme, amelytől rettegett, mert félt, hogy feloldódik benne, de most, hogy megismerte Mártit, nem félt, mert pontosan ez az, amire vágyik, egy egérszagú konyha, egy dohos kamra, egy öreg kávékészlet, amelyből vasárnaponként oly jó kávéit iddogálni, ahonnan nem kell továbblépni, továbbállni, de mindezt nem tudta kimondani, félt kinyitni a száját, attól tartva, hogy a csillár, amely vésszesen forgott a feje fölött, saját súlyánál fogva kiszakad a plafonból és lezuhan, egyenest bele az arcába.

Felállt, elnézést kért, kibotorkált a folyosóra elszívni egy cigit, fülére tapasztott telefonnal hallgatta a bentieket, szemben a háztetőt nézte. A folyosó koszos volt, senki sem takarította, hetente egyszer nekik kellett volna felsöpörni, felmosni, de nem tudtak egymással megegyezni, hogy melyikük feladata legyen: Bálint szerint női munka, Jutka megalázónak vélte. Pedig a lakást rendben tartotta, minden munkát elvégzett, főzés után elmosogatott, megvárta, míg az edények lecsöpögnek, s elrakta a tisztát a konyhaszekrénybe, de a gangra nem akarózott kimenni neki, ne lássák őt ott hajladozni. Hiába mondta Bálint, hogy ez csak átmeneti állapot, hamarosan elköltöznek innen, és akkor soha, de soha többé nem kell ezekkel az emberekkel találkozni, nem állt kötélnek. Miért kellene innen elköltöznünk, kérdezte Jutka nevetve. Talán nem vagyunk itt boldogok? Nem vagy boldog a harminc

négyszétméteres albérletedben, ebben a koszos, gangos házban, ahol folyton a szemben lakó pofáját bámulod? Ahol a legnagyobb szám, hogy a szomszédasszony csöese kilóg a fazék fölött, miközben a nyitott ablak mellett állva a krumplit hámozza?

– Szerintetek most telefonál? – kérdezte Jutka. – Jól látok? Szerintetek is telefonál, miközben mi itt ülünk, szilveszteréjjel, hajnalban... kivel tud ez ennyit beszélni ilyenkor?

– Nem tom – mondta Misi. – Hallod? Nem tom. Lehet, hogy nem is beszél senkivel. Még a száját sem láttam mozogni.

– Kivel – mondta Jutka –, kivel tud ez ennyit beszélni ilyenkor? De tudod mit? Tudod mit?

– Na mit? – kérdezte Misi.

– Nem is érdekel – mondta Jutka. – Tudod, ez az egész engem egyáltalán nem is érdekel.

– Na ne mondd – mondta Misi.

– De igen – bizonygatta Jutka. – Ez az egész engem egyáltalán nem érdekel. És ezt meg is mondom neki abban a pillanatban, ahogy bejön.

Bálint belépett a lakásba, kikapcsolta és zsebre vágta a mobiltelefont. Kicsit kijózanodott a hidegtől, a szája íze keserű volt, az olcsó cigaretta papírja rátapadt a szájpaddására. Megszagolta a mutató- és hüvelykujját, és kezet mosott.

Hat hónapja egyetlen sort sem írt le, *alkotói válság*-nak hívta, ezzel is megbarátkozott, pedig csak arról volt szó, hogy nem mert leülni a papír elé. Ha elmegy Mártihoz, gondolta, ez is másképp lesz. Nyit egy új füzetet, és annak minden egyes lapját teleírja. Minden nap írni fog, szigorú napirend szerint, nem úgy, mint itt, Jutka mellett, ahol reggel alig bír kikeveredni az ágyból. Nyolctól négyig fog dolgozni, de nyolc órákor már ott kell ülnie az íróasztal mellett, miközben Márta kávé és péksüteményt szolgál fel neki reggelire. És otthagyni a munkahelyét is, ez már biztos, mert a *munka helye* ettől a naptól kezdve az íróasztal lesz. Azt, hogy eddig területi ellenőrként dolgozott, bizonyára be tudja majd építeni valahová, ahol ennek feltétlenül jó helye lesz, nem úgy, mint az ő életében, úgyhogy egyáltalán nem baj, hogy ilyen munkát végzett, de ez csak tapasztalatszerzés volt, semmi több.

Hét óra lett, mire szedelőzködni kezdtek, odakint fehéren világított az ég, tompán, mint a tejüveg búra az alagsori helyiségekben, amolyan tessék-lássék módra. A pára nedvesen-csúszósan tapadt a lépcsőfokokra a harmadik és a negyedik emelet között. Odakint nem volt hideg, melegfrontot mondanak hétvégére, mondta Bálint a többieknek, melegfront-betörést észak felől,

egy kavargó áramlatot, esővel, magas nyomású levegővel, psssss, olyan hangja lesz, mintha egy óriási szelepet engednének ki a Kárpát-medencében.

Jutka már egy órával korábban kidőlt. Hatkor Bálint is úgy érezte, nincs tovább, nem volt olyan testhelyzet, amelyet kényelmesnek talált volna, kivéve a hanyatt fekvést, de ezt Misiékre és Mártira tekintettel nem engedte meg magának. Tíz másodpercenként tört rá a zúgás, dübörögve, mint valami nomád lovasroham, szeméből csurgott a könny, mintha apró tűkkel szurkálták volna. Egyszer még hallucinált is, azt hitte, egyedül maradt, körbenézett a szobában, a többiek sehol, Jutka is eltűnt, minden, a bútorok, az ágy, a szőnyegek, csak az ablakhoz tolt könyvespolc maradt a könyvekkel, és ő, egy üres lakás kellős közepén. Elfogta a rémület, most mi lesz, Mártival mindenképpen beszélni akart, lehetőleg négyszemközt, megtudni, számíthat-e rá. Az egész nem tartott tovább egy másodpercnél, s mire fel-eszmélt, újra ott ült a többiek között, a pokróc szélén, teljesen feloldódva, jókedvűen, kezében egy pohár vörösbor, és valamilyen történetet adott elő, amelyen mindannyian remekül mulattak.

Kifelé menet megfogta Márta kezét, amint mondta, hogy el ne csússzon a nedves lépcsőn. Ez viccesre sikerült, mert nem lehetett tudni, saját magát vagy Mártit félti-e jobban a hanyatt eséstől. A kapuban sikerült rábeszélnie Misit, hogy hívjon egy taxit, „csak rá kell nézni Katára, alig áll a lábán”, Misi húzta a száját, felesleges kiadásnak tartotta, de végül ráállt, azzal, hogy a számlát ügyis a cégre kéri. A taxi elment, és ők ott maradtak kettesben, a kapualjban. A Damjanich utca néptelen volt, eltekintve egy krónikus álmatlanságban szenvedő férfitől, aki a kutyája mellett ácsorgott egy szemközti kapualjban, a borszíjat a vállára vetve, tapintatosan hátat fordítva a kuporgó ebnek, mindvégig őket fixírozta.

Most a végére járok, gondolta Bálint, bal kezével magához húzta a nőt, jobbával a combja közé nyúlt.

– Eressz el – zihálta Márta –, vagy segítségért kiáltok.

Az ital megtette a magát, Bálintot nem érdekelte a nő könyörgése. A kapu részébe nyúlt, hogy benyomja, s a nőt visszakényszerítse a sötét lépcsőházba, miközben Márta tolt el magától, olyan erősen, ahogy csak bírta.

– Ne hülyéskedj, Bálint – sziszegte –, hiszen a gyerekem lehetnél, esküszöm, nem értem, miért... Jutka miatt?

Bálintnak sikerült egyik lábát a kapunak vetve kitémasztania, s most minden igyekezetével azon volt, hogy a nőt is kibillentse egyensúlyából. Márta szívós ellenfélnek bizonyult. Bálint mindvégig némán küzdött, csak a fejében kavargtak vadul a gondolatok. Maga sem értette, mi megy végbe itt, kettejük között,

de úgy érezte, ha nem sikerül legyűrnie ennek a nőnek az ellenállását, az utolsó kapcsot is elveszíti, amely férfiúi mivoltához köti. *Excentrikus...*, gondolta, nesze neked *excent...* Ekkor a nő, az utolsó pillanatban, mielőtt a kapualj végérvényesen elnyelte volna, hangoosan és kétségbeesetten üvöltöni kezdett, mire a férfi átkiáltott a túloldalról, hogy minden rendben van-e odaát. Bálint lazított a szorításon, tartva attól, hogy a nő fellármázza a házat, erre Márta kitépte magát, és futva elindult felfelé, a tér irányába.

– Fuss csak, te – kiáltotta Bálint utána –, kurva!

Nem futott utána, hanem visszament a lépcsőházba, amikor meglátta, hogy a szemközti férfi egy lépést tesz felé.

A földszinten lakó nő a lármára kilépett a folyosóra, de már csak Bálint hátát láthatta. A fiú a negyedikig szaladt. Megállás nélkül futott, a negyedikén kifulladásra támaszkodott a korlátnak, összegörnyedve, mint aki nem akarja, hogy odalentről meglássák az arcát.

A lakásban elfújta a még pislákoló gyertyákat – csaknem valamennyi leégett már. Judit ruhástul feküdt a fal felé fordulva a kanapén. Bálint összeszedte a piszkos edényeket, poharakat – a saláta jó része megmaradt, a bor az utolsó cseppig elfogyott –, mindent kivitt a konyhába, a pokrócra a gangon rázta le a szemetet. Kikapcsolta a televíziót. A legtöbb adón zenés ünnepi műsorok, sorozatok, végtelenített reklámfilmek mentek.

Főzött két kávét, egyet erősen, tejjel, cukor nélkül, ahogy a lány szereti, egyet sok tejjel, cukorral, magának. Felébresztette a lányt, kezébe nyomta a kávécsészét.

– Nagyon aludtál – mondta Bálint.

– Akármédig tudnék aludni – mondta Jutka.

– Hát aludj – hagyta rá Bálint.

Jutka kinyújtózta a lábait, dörzsölgette a szemét.

– A többiek? – kérdezte.

– Mindenki hazament – mondta Bálint.

– Köszönöm a kávét – mondta Jutka. – Ez most nagyon jólesik.

– Képzeld – mondta Bálint felélénkülve –, ez a barátnőd, Márta... kicsit rám mozdult a végén, miután kidőltél. Fogdosott, meg minden.

– Márta? – húzta el a száját Jutka. – Hiszen megvan már ötven. A gyereke lehetnél.

– Mégis így volt – mondta Bálint. – Megfogta a kezem, a kapuban még le is smárolt volna, ha hagyom.

– Aha – mondta a lány.

– Komolyan mondom – mondta Bálint. – Nagyon be volt indulva a csaj.

Jutka áthurcolkodott a kisebbik szobába. Bálint megállt a két szoba közti ajtóban, onnan nézte, ahogy a lány

megágyaz: feltornyozza a párnákat a sarokban, kifeszíti a lepedőt, mint valami vitorlát, majd a paplan habjával elborítja az ágyat.

– Gondolsz valamire? – kérdezte Bálint.

– Mire gondoljak, Bálintka? – kérdezte Jutka. Elindult Bálint felé, majd olyan közel állt meg hozzá, hogy a testük szinte összeért. – Mire gondoljak? – kérdezte újra.

– Amire akarsz – mondta Bálint.

– Semmire sem akarok gondolni – mondta Jutka.

– Mindig gondolunk valamire – mondta Bálint –, még amikor azt hisszük, hogy nem gondolunk semmire, akkor is gondolunk valamire: a semmire.

Letette a kávécsészét, átölelte és az ágy felé vonta a lányt. Jutka melle puha volt, teste meleg. Bálint megint ugyanazt az illatot érezte, ahogy a haj és az ágyék illata összekeveredik, nehéz, párás, füstös illatot, amelyről hosszú vonatutak, restik jutottak eszébe, padok, ahol hajdanán a lány ölébe hajtotta fejét. Háta mögé állva kigombolta Jutka ruháját, a megszokott sorrendben levetkőztette, először a felsőrész, majd a nadrág, végül a zokni került sorra. Azután ő is levetkőzött, és befeküdt a lány mellé az ágyba. Ismét átölelte, érezte, hogy a lány teste megmerevedik, fölé hajolt, Jutka kelletlenül odanyúlt, a mozdulatból hiányzott a lágyág, talán kissé eltűzöttan, szándékolt durvasággal, legyünk már rajta túl, gondolta Bálint is, de teste erőtlenn maradt, talán az éjszakázás gyötrelmei miatt, így hosszú ideig csak feküdtek, mozdulatlanul, mint két görbe lécs, amelyek valami kifürkészhetetlen véletlen folytán egymásra hányódtak, azután Bálint lekászálódott. A lány összekuporodott, és a fal felé fordult.

– Ne haragudj – mondta Bálint. – Pokolian fáradt vagyok.

A lány bólintott.

Bálint leült a fotelbe, a televízió elé, lábát oldalvást felrakta a kanapéra. Csak egy pillanatra hunyta be a szemét, mély álomba zuhant. Összefüggéstelen dolgokat látott felvillanni, majd hirtelen rájött, hogy még nem szerelt le: a laktanyában van, egy tizenkét ágyas körletben tizenketted magával, hajnalodik, hamarosan ébresztő, azután reggeli, majd délelőtt lögyakorlat teljes menetfelszerelésben, odakint, a végtelen hómezőkön. Elfogadta a tényt, hogy nem önmaga ura. Mások mondják meg, mit tegyen, gondoljon, érezzen, az élete szűkös keretek között játszódik. A menetfelszerelés bakancsból, alsó- és felsőruházatból, mikádó-felsőből, töltött gépkarabélyból, két tárból és egy málhából áll. Valaki nézi, szemléli odafentről, kérlelhetetlenül, közönnyel, semmit sem számít neki, hogy él-e vagy halott.

Azután már csak aludt, és nem álmodott többet.